

EUROOPA ÜLEMKOGU JUUNI KOHTUMISE SEISUKOHTADE LISA 1 STRATEEGIA „EUROOPA 2020“ EESTI ESIALGSED EESMÄRGID

2010. aasta märtsi Euroopa Ülemkogul lepiti põhimõtteliselt kokku viies strateegia „Euroopa 2020“ põhieesmärgis¹. Siht on jõuda juuni ülemkogul nendes kõigis ka numbriliste Euroopa Liidu taseme eesmärkideni. Selleks on plaanis fikseerida ka iga liikmesriigi eesmärgid kõigi „Euroopa 2020“ põhieesmärkide suhtes. Mitteametliku informatsiooni kohaselt ei ole mitmed riigid kõikides eesmärkides oma riiklikku numbrilist sihti veel valmis seadma.

„Eesti 2020“ strateegia väljatöötamisel peame oluliseks fikseerida lisaks viiele „Euroopa 2020“ põhieesmärgile Eesti konkurentsivõime seisukohast olulisi eesmäärke², kuna Euroopa Liidu tasandi eesmärgid ei kajasta piisavalt väljakutseid Eesti konkurentsivõime tõstmisel.

Allpool toodud Eesti eesmärkide esialgsed sõnastused on kooskõlas Riigikantselei strategiabüroos ettevalmistatud Eesti konkurentsivõime peamiste väljakutsete väljaselgitamisega. Allolevad eesmärgid võetakse üheks aluseks Eesti konkurentsivõime kava koostamisel ning nendest teavitatakse ka Euroopa Komisjoni ja teisi liikmesriike.

EESMÄRK 1: 75% elanikkonnast vanuses 20-64 aastat peab olema tööga hõivatud

Eesti eesmärk on saavutada aastaks 2020 vanusegrupis 20-64 tööhõive määr 76%. Eesmärgi seadmisel on lähtutud eeldusest, et 2010. aastal jääb tööhõive määr järgneva kümne aasta madalaimale tasemele (67,4% vanusegrupis 20-64). Arvesse on võetud töörealise rahvastiku vähenemise trendi ning asjaolu, et perioodil 2010-2020 on tööturult pensionile siirdujate põlvkonnad suuremad kui uute tööturule sisenejate põlvkonnad. Seatud 76% eesmärgi saavutamiseks on 2010. aasta tööhõive tasemega (absoluutnumbrites) võrreldes vaja täiendavalt tööturule tuua ligikaudu 40 000 – 50 000 inimest vanuses 20-64.

Ülemkogu järeldus: suurendada 20–64-aastaste naiste ja meeste tööhõive taset 75 %-ni, sealhulgas suurendades noorte ning eakate ja madala kvalifikatsiooniga töötajate hõivet ning parandades seaduslike sisserändajate integreerimist.

Definition:	The number of persons aged 20-64 in employment as a share of the total population of the same age group.
Benchmark:	Should be set at 75%
Source:	Eurostat, LFS

¹ Strateegia „Euroopa 2020“ eeldatavad põhieesmärgid: 1) tööhõive määra suurendamine; 2) teadus- ja arendustegevuse kogukulutuste kasvamine; 3) kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine, taastuvenergia osakaalu suurendamine, energiaefektiivsuse suurendamine; 4) koolist väljalangenute osakaalu vähendamine, kõrghariduse omandanute osakaalu suurendamine; 5) vaesusriskis elavate inimeste osakaalu vähendamine.

² Ministriumidega läbiarutatud ettepanek oleks lisada Eesti põhieesmärkide nimekirja järgmised eesmärgid: 6) tootlikkuse suurendamine hõivatu kohta; 7) Eesti ekspordi osatähtsuse suurendamine maailma majanduses; 8) täiskasvanute elukestvas õppes osalemise suurendamine; 9) ilma eri- ja kutsealase hariduste täiskasvanute osakaalu vähendamine.

EESMÄRK 2: Investeerida teadus- ja arendustegevusse 3% SKPst

Eesti eesmärk on saavutada aastaks 2020 teadus- ja arendustegevuse investeeringute tase 3% SKPst. Eesmärgi eelduseks on prognoos, mille kohaselt 2%-line investeeringute tase saavutatakse 2011. aastaks, 3%-line investeeringute tase 2016. aastaks ning ligikaudu sama tase säilib järgnevatel aastatel.

Majanduskriisi ajal on valitsus avaliku sektori investeeringuid suurendanud eesmärgiga luua eeldused kiiremaks erasektori investeeringute kasvuks järgnevatel aastatel. **2020. aasta eesmärgi saavutamise eelduseks on, et pikemas perspektiivis erasektori teadus- ja arendustegevuse (TA) investeeringute osakaal suureneb.** 2012. aastaks stabiliseeruvad avaliku sektori investeeringud tasemel 1,05% SKPst ning säilivad ligikaudu samal tasemel 2020. aastani (see tase on eesmärgiks seatud ka strateegias „Teadmistepõhine Eesti“).

Arvestades, et komisjon on vastavalt ülemkogu järeldustele välja töötamas uut rohkem väljunditele suunatud näitajat, on tõenäoline, et TA valdkonna eesmärgid tuleb lähiaastatel terviklikult üle vaadata.

Ülemkogu järeldus: parandada teadus- ja arendustegevuse tingimusi, seades eelkõige sihiks tõsta avaliku ja erasektori investeeringute kogutähtsust selles valdkonnas 3 %-ni SKPst; komisjon töötab välja teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni intensiivsust kajastava näitaja.

Definition:	Total gross domestic expenditure on research and development (GERD) as a percentage of gross domestic product (GDP).
Benchmark:	Existing 3% target.
Source:	Eurostat

EESMÄRK 3: Kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine 20% võrra võrreldes 1990. aastaga; taastuenergia osakaalu tõstmine 20%-ni energia lõpptarbimisest; energiatarbimise efektiivsuse suurendamine 20% võrra.

Eesti seab 2020. aastaks järgmised eesmärgid:

1. Kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärki ei ole vaja riigisiselt kehtestada, kuna eesmärk täidetakse Euroopa Liidu tasandil üleeuroopalise oksjonisüsteemi kaudu.
2. Taastuenergia osakaalu suurendamise eesmärgiks on Eesti seadnud 25%. Eesmärk on sätestatud ka taastuenergia direktiivis.
3. Energiatõhususe eesmärgi arvutamise meetodikas ei ole liikmesriigid kokku leppinud. **Eesti soovib eesmärgiks seada energia lõpptarbimise vähenemise võimalikult 20% lähedale võrreldes 2020. aasta prognoositud tarbimisega.**

Eesti soovib energiatõhususe eesmärgi juures kasutada **indikaatorina energia lõpptarbimist.** See võimaldab kõige paremini näidata energiatarbe vähenemist erinevates sektorites (tööstus, majapidamised, transport, põllumajandus, teenindus). Lisaks energia lõpptarbimise eesmärgile plaanib Eesti seada eraldi **energiasektori energiakasutuse tõhustamise eesmärgi**, kuna Eesti energiasektori efektiivsus on suhteliselt madal. Energiasektori energiatõhususe parandamise potentsiaal on võrdlemisi suur.

Eesti lähtub energiatõhususe eesmärgi seadmisel Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostatud energiatarbe prognoosist aastani 2020, mille järgi kasvab energia lõpptarbimine

ligikaudu 13% võrreldes 2005.-2008. aasta keskmisega. **Soovime energiatarbe vähenemise eesmärgi seada võimalikult 20% lähedale**, kuid täpsemad arvud selguvad elektrituru avamise mõjuanalüüsi ning energiasäästu meetmete esialgse valiku järel.

Ülemkogu järeldus: vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 1990. aastate tasemega võrreldes 20%; suurendada taastuvenergia osakaalu energia lõpptarbimises 20%-ni ning astuda samme energiatõhususe suurendamiseks 20% võrra; Euroopa Liit on kohustunud tegema otsuse vähendada tingimusliku pakkumisena 2012. aastale järgnevat perioodi käsitlevasse ülemaailmsesse ja terviklikku kokkuleppesse 2020. aastaks heitkoguseid 30% võrreldes 1990. aasta tasemega, tingimusel et ka teised arenenud riigid kohustuvad vähendama heitkoguseid võrreldaval määral ning et arengumaad annavad piisava panuse vastavalt nende kohustustele ja võimalustele.

Definition:	Improvements in energy efficiency beyond baseline developments
Benchmark:	Reduce energy consumption by 20% by 2020, that is: achieve reductions in EU primary energy consumption equivalent to 20% of projected EU energy use in 2020
Source:	Eurostat

EESMÄRK 4: Madala haridustasemega ja õpinguid mittejätkavate noorte osakaal peab jääma alla 10% ning vähemalt 40% uuest põlvkonnast peab omandama kolmanda taseme hariduse

Koolist väljalangenute osakaalu vähendamine:

Eesti eesmärk on vähendada põhihariduse või madalama haridustasemega õpinguid mittejätkavate noorte (18-24) osakaalu 9,5%-ni. Ehkki mitmed väljalangevust vähendavad meetmed on rakendunud hiljuti või just rakendumas, pole nende täielik mõju jõudnud veel avalduda. Eesmärgi saavutamise nõuab käimasolevate väljalangevust vähendavate poliitikamuudatuste täielikku rakendamist ning täiendavaid meetmeid haridustee katkestajate osakaalu vähendamiseks.

Ülemkogu järeldus: parandada haridustaset, seades eelkõige sihiks vähendada koolist väljalangevust ning suurendada kolmanda taseme või samaväärse hariduse omandanute osatähtsust elanikkonnas. Komisjoni ettepanekut arvesse võttes määrab Euroopa Ülemkogu kindlaks kõnealuste eesmärkide arvulised väärtused 2010. aasta juunis.

Definition:	Percentage of the population aged 18-24 with at most lower secondary education and not in further education or training.
Benchmark:	10%.
Source:	Eurostat (LFS)

Kolmanda taseme hariduse omandanute suurendamine:

Eesti eesmärk on suurendada kolmanda taseme haridusega 30-34-aastaste inimeste osakaalu 40%-ni. Kuigi viimastel aastatel on kõrgharidusega inimeste osakaal Eestis suurenenud, ei ole samas tempos kasv edaspidi tõenäoline. Kuna peame eelkõige oluliseks hoida ja tõsta kõrghariduse kvaliteeti, ei ole 40%-st kõrgema eesmärgi seadmine otstarbekas. Eesmärgi seadmisel on eeldustena arvestatud hetkel 20-24-aastaste kolmandal tasemel õppivate ning juba lõpetanud noorte arvu ning valitsuse poolt käivitatud algatusi õpingute katkestamise vähendamiseks ning õpingud katkestanute toetamiseks haridustee jätkamisel ja õpingute lõpule viimisel.

Ülemkogu järeldus: parandada haridustaset, seades eelkõige sihiks vähendada koolist väljalangevust ning suurendada kolmanda taseme või samaväärse hariduse omandanute osatähtsust elanikkonnas; komisjoni ettepanekut arvesse võttes määrab Euroopa Ülemkogu kindlaks kõnealuste eesmärkide arvulised väärtused 2010. aasta juunis.

Definition:	Percentage of the population aged 30-34 having attained tertiary education (ISCED levels 5-6).
Benchmark:	at least 40%.
Source:	Eurostat (LFS)

EESMÄRK 5: Vaesuse ohus, materiaalses ilmajätuses või töötutes leibkondades elavate inimeste arvu tuleks vähendada 20 miljoni (inimese) võrra

Eesti eesmärk on vähendada vaesust Euroopa Liidu eesmärgiga samases proportsioonis. 2007. aasta andmetel oli Eestis neid, kes elasid vaesusriskis, materiaalses ilmajätuses või töötutes leibkondades kokku 298 000. Seades eesmärgiks vähendada vaesuses elavate inimeste arvu Eestis 16%, oleks vaja vaesusriskist välja tuua ligikaudu 48 000 inimest. Sellega saavutab Eesti komisjoni poolt esialgselt pakutud meetodikale vastava Euroopa Liidu keskmise eesmärgi. Samas oleme jätkuvalt skeptilised selle eesmärgi seadmise suhtes „Euroopa 2020“ strateegia kontekstis. Eesti suudab eesmärgi täita, kuid mitte strateegias „Euroopa 2020“ ning Eesti riiklikus strateegias sisalduvate meetmete kaudu. „Eesti 2020“ strateegias hakkab olema eesmärgiks vaesuse määra vähendamine peamiselt tööhõive suurendamise ja rahvastiku üldise haridustaseme tõstmise kaudu. See võimaldab liikuda eesmärgi täitmise suunas, kuid vaesusriskis elavate inimeste struktuuri arvestades on eesmärk võimalik saavutada ka pensionide tõstmise ning toetuste suurendamise kaudu.

Ülemkogu järeldus: edendada sotsiaalset kaasatust, eelkõige vaesuse vähendamise kaudu. Asjakohaste näitajate väljatöötamiseks on vaja tööd jätkata. Euroopa Ülemkogu käsitleb seda küsimust taas oma 2010. aasta juuni kohtumisel.

Definition:	The number of Europeans living below the national poverty lines, in material deprivation (4 items of 9) or in jobless households should be reduced, lifting over 20 million people out of poverty in 2020 (compared to 120 million in 2007).
Benchmark:	Reduction by 16% in 2020
Source:	Eurostat (EU-SILC)

VÖTTES ARVESSE EESTI MAJANDUSKASVU PEAMISTE VÄLJAKUTSETE ANALÜÜSI TULEMUSI, KAVATSEB EESTI SEADA STRATEEGIA „EUROOPA 2020“ PÕHIEESMÄRKIDE KÕRVAL „EESTI 2020“ KAVAS LISAKS JÄRGMISED PÕHIEESMÄRGID:

EESMÄRK 6: Tootlikkus hõivatu kohta peab tõusma praeguselt 62,3% tasemelt Euroopa Liidu keskmisega võrreldes aastaks 2020 80%-ni Euroopa Liidu keskmisest, arvestades seejuures eeldusega, et Euroopa Liidu tootlikkus kasvab perioodil keskmiselt üle 1% aastas ning seades eesmärgiks, et Eesti tootlikkus hõivatu kohta kasvaks ligi 2 protsendipunkti kiiremini kui Euroopa Liidu keskmine näitaja. Tootlikkuse eesmärgi hinnatakse uuesti 2011. aastal „Eesti 2020“ kava koostamisel ning võimaluse korral seatakse ambitsioonikam eesmärk.

EESMÄRK 7: Eesti ekspordi osatähtsus maailma kaubanduses peab kasvama praeguselt tasemelt (0,088%) vähemalt 0,110%-ni maailma kaubanduse kogumahtudest, arvestades seejuures Eesti huvi ja eesmärgiga veelgi avatumast ning seega ka suuremas mahus maailma kaubandusest.

EESMÄRK 8: Täiskasvanute (25-64-aastaste) elukestvas õppes osalemise määr peab aastaks 2020 suurenema 17%-ni. 2009. aastal oli vastav määr 10,6%. Euroopa Komisjoni algatusel on järgmise kümnendi eesmärkide hulgas aruteluks vastava sihttaseme tõstmine 15%-ni. Kinnitatud täiskasvanuhariduse arengukava 2009-2013 seab eesmärgiks 13,5%-lise taseme saavutamise aastaks 2013. Lähtuvalt valdkonna olulisusest Eesti konkurentsivõime suurendamisel ja tootlikkuse tõstmisel peab Eesti vajalikuks eesmärgi seadmist 17% tasemel.

EESMÄRK 9: Vähendada ilma eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute (25-64-aastaste) osakaalu alla 30%. Inimesed, kellel puudub eri- või kutsealane ettevalmistus kõrg- või kutseharidussüsteemist, moodustavad 35% 25-64-aastaste vanusegrupist. Ilma erialase hariduseta isikute osakaal on kõige suurem noorimas vanusegrupis, 25-34-aastaste seas.